

Association Belge de Psychothérapie asbl
Belgische Vereniging voor Psychotherapie vzw

Brussel, 31 mei 2021

Betreft: **open brief - de alarmerende Geestelijke Gezondheidszorg in België en de aanbevelingen van de Federale Adviesraad**

Geachte minister van Volksgezondheid,
Geachte Heer Vandenbroucke,
Geachte kabinetmedewerkers,
Beste leden psychotherapeuten,
Beste inwoners van België,

De Belgische Vereniging voor Psychotherapie (ABP-BVP) werd in 1998 opgericht en heeft haar maatschappelijke zetel in CHU Brugmann - Dienst Psychiatrie. De ABP-BVP heeft tot doel, de doeleinden van de European Association for Psychotherapy (EAP) (www.europsyche.org) te promoten en de principes, vervat in de Verklaring van Straatsburg, te ondersteunen.

Met dit schrijven wil de Belgische Vereniging voor Psychotherapie u laten weten dat zij zeer verontrustende signalen mocht ontvangen van onze leden psychotherapeuten en dit met betrekking tot onder andere het psychisch welzijn van onze Belgische bevolking.

Het zal u wellicht niet zijn ontgaan dat ook de hedendaagse media het onderwerp geestelijke gezondheid, bijna dagelijks, in de kijker zet.

Enkele cijfers:

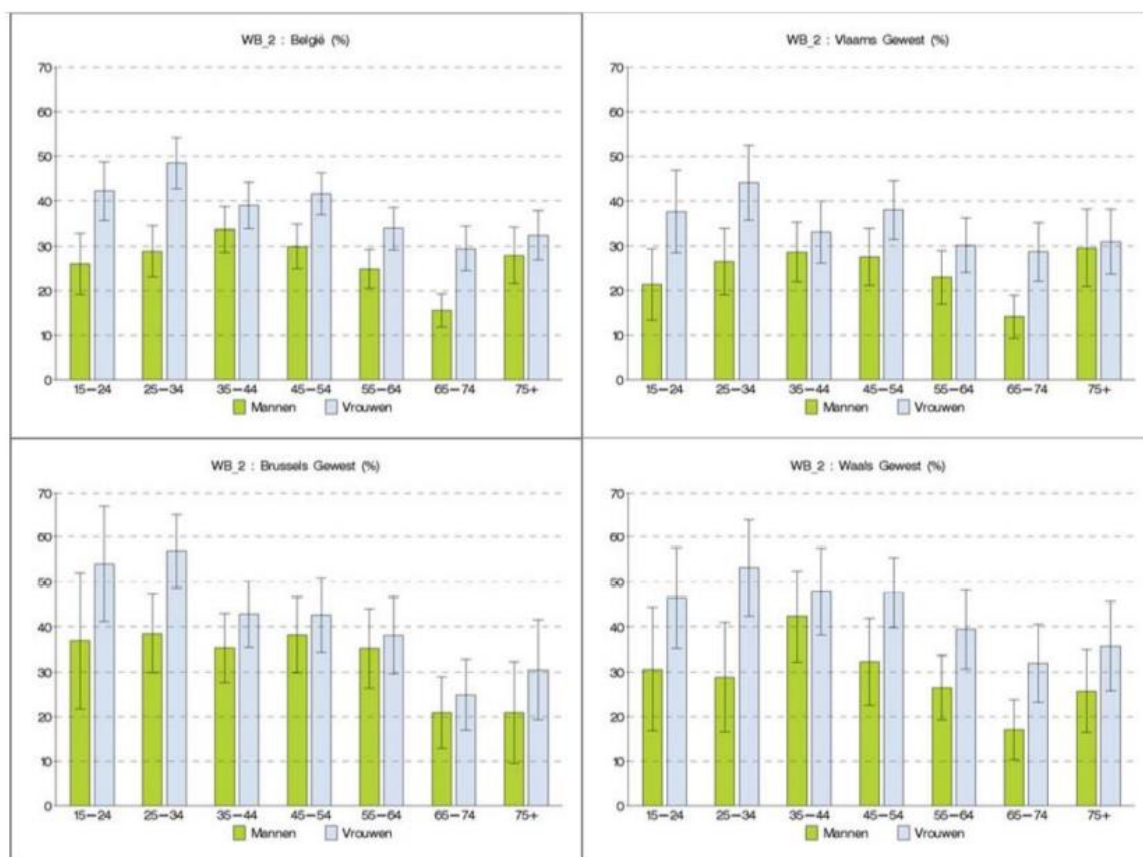
- 1 op 6 volwassenen staat op één of meerdere wachtlijsten, bij de minderjarigen lopen deze cijfers nog op tot 44%, ouders dienen thuis te blijven om voor hun kinderen met psychische problemen te zorgen,... (VRT Nieuws - Staten Generaal Geestelijke Gezondheid e.a.)
- 1 op de 4 volwassenen presteert minder op het werk (UGent - 19/01/2021)
- 23000 jongeren wachten op hulp (De Morgen - 16/04/2021)
- suïcide is een ernstig en complex volksgezondheidsprobleem wat veel persoonlijk leed en hoge maatschappelijke kosten met zich meebrengt; uit cijfers van de Gezondheidsenquête blijkt dat 1 op de 3 personen (33%) van 15 jaar en ouder psychische problemen heeft (Gisle et al., 2020)

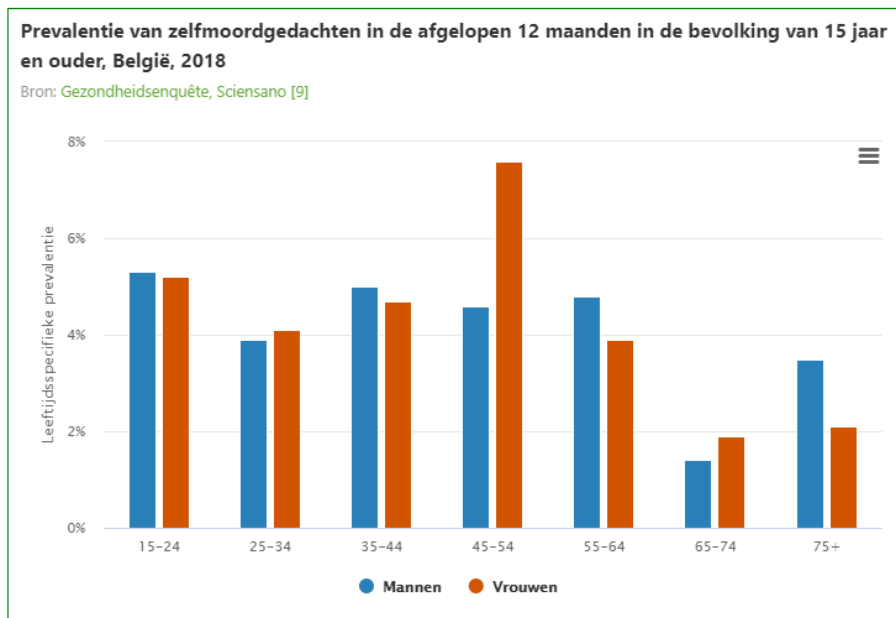
ABP - BVP

Association Belge de Psychothérapie asbl
Belgische Vereniging voor Psychotherapie vzw

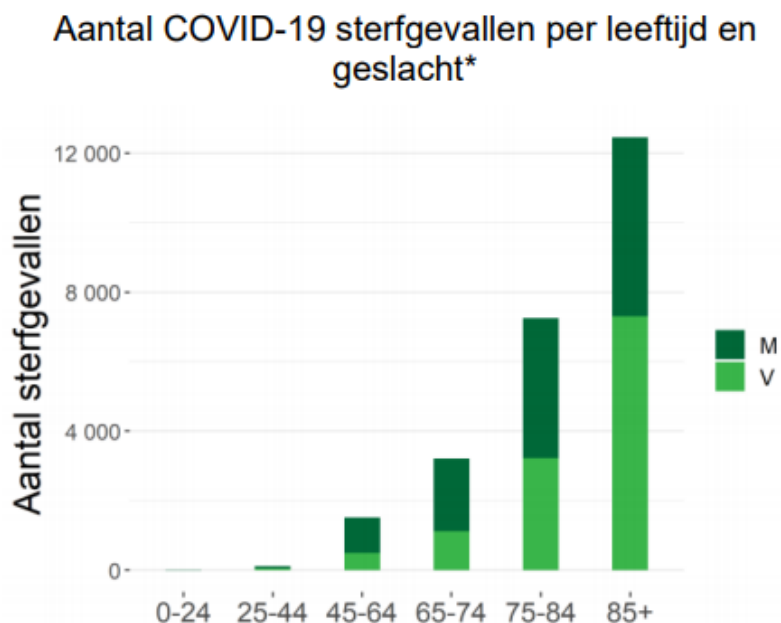
- percentage van de bevolking van 15 jaar en ouder met psychische problemen (Gezondheidsenquête België, 2018. Bron: Sciensano - VLESP - Epidemiologisch Rapport 2019)

- suïcidaal gedrag (gedachten, pogingen en daadwerkelijke zelfmoorden) vormen een belangrijk probleem voor de volksgezondheid en de samenleving in België; tijdens de COVID-19-crisis zijn zelfmoordgedachten en zelfmoordpogingen onder de bevolking toegenomen; 1 op de 4 jongeren (18-29 jaar) meldde de afgelopen 12 maanden aan zelfmoord te hebben gedacht; zelfmoord is de belangrijkste doodsoorzaak onder jongeren www.gezondheidbelgie.be - laatste update 06/05/2021

- in vergelijking met de mortaliteit, bij jongeren, ten gevolge van Covid-19 zien we een omgekeerde tendens (Sciensano - Covid 18 Epidemiologisch Bulletin van 12 mei 2021)

- De OESO raamt de kosten van geestelijke gezondheidsproblemen in de EU28 in 2015 op 4,1% van het BBP. In België bedraagt deze kost 5,1%. Psychische stoornissen verklaren voor een groot deel de opwaartse trend van langdurige arbeidsongeschiktheid. Tussen 2005 en 2019 is het percentage werknemers in de particuliere sector met langdurige arbeidsongeschiktheid (van meer dan een jaar) gestegen van 6,5% tot 11,1%. (Federaal Planbureau - januari 2021 - Artikel 7 - Duurzame ontwikkeling)
- Voor het KCE moet, indien de patiënt zich niet houdt aan het combinatievoorstel (psychotherapie + psychofarmaca), psychotherapie als eerste keuze worden aangeboden. Volgens het KCE is psychotherapie, op korte termijn, minstens even doeltreffend als medicatie en, op lange termijn, zelfs doeltreffender. Karyotaki E, Smit Y, Cuijpers P, Debauche M, De Keyser T, Habraken H, Pitchot W, Raes F, Salomez D, Gillain B, Fairon N, Paulus D, Robays J, Holdt Henningsen K. Grote (volwassenen) depressie: lange termijn effectiviteit van psychotherapie alleen of in combinatie met antidepressiva - Samenvatting. Brussel: Federaal Expertisecentrum voor de Gezondheidszorg (KCE). 2014. KCE rapporteert 230Bs. D/2014/10.273/70.

Uit deze cijfers kan de BVP concluderen dat de maatregelen die werden genomen om onze fysieke gezondheid te beschermen, minder rekening hebben gehouden met de effecten daarvan op het psychisch welzijn van iedereen, betrokken in deze crisis en dat de Covid-crisis de toestand van de geestelijke gezondheid in België alleen maar heeft geaccentueerd.

Ook de BVP is verheugd dat de Covid-19 mortaliteitscijfers reduceren maar blijft zich toch ernstig zorgen maken over de toenemende psychische klachten onder de bevolking, die na de pandemie nog zeer lang zullen uitdeinen.

De Belgische Vereniging voor Psychotherapie is er, na veelvuldig overleg met haar professionele achterban, van overtuigd dat de gehele wachtlijstproblematiek zou kunnen worden opgevangen (tot zelfs worden weggewerkt) indien op er beleidsniveau andere keuzes zouden worden gemaakt.

De Belgische Vereniging voor Psychotherapie vertegenwoordigt een belangrijk aantal van de Belgische professionele psychotherapeuten die allen beantwoorden aan de opleidingscriteria van de Europese Vereniging voor Psychotherapie (*EAP - European Association for Psychotherapy*), waarvan de BVP de *National Umbrella Organisation* (NUO) is. Tevens beantwoorden deze criteria aan de vereisten die de *World Council for Psychotherapy* (WCP) oplegt en zoals ze door de EAP werden voorgedragen naar de bevoegde Europese Commissies en het Europese Parlement.

ABP - BVP

Association Belge de Psychothérapie asbl
Belgische Vereniging voor Psychotherapie vzw

M.a.w. vertegenwoordigen wij een belangrijke professionele beroepsgroep die een wetenschappelijk onderbouwde opleiding heeft genoten van minstens 7 jaar (wat zich vertaalt in een ECP - *European Certificate for Psychotherapy*)

Deze criteria bestaan uit een gemeenschappelijk deel en een deel dat specifiek is aan de vorm van psychotherapie (modaliteit) waarvoor de psychotherapeut een certificaat wenst. Dit maakt dat psychotherapeuten eenzelfde basis hebben maar toch verschillende specialisaties of benaderingen kunnen kiezen.

Als BVP ijveren we voor een verbinding van al deze beoefenaars van psychotherapie vanuit respect voor de door hun gekozen modaliteit.

Het Europees Certificaat voor Psychotherapie is in overeenstemming met ISO/IEC 17024 (2012). De Europese opleidingsnormen om het ECP te kunnen verkrijgen, vereisen een totale duur van opleiding van niet minder dan 3200 uren, gespreid over een minimum van zeven jaar, waarbij de eerste drie jaar het equivalent zijn van, minstens, een relevant Hogeschool diploma of een Universitaire graad (Professionele Bachelor of Academische Bachelor), met andere woorden een EQF 6.

De professionele psychotherapeuten die wij vertegenwoordigen zijn in staat om op korte termijn, vanuit hun multimodale deskundigheid en vanuit een inter- en multidisciplinair kader, verlichting te brengen.

Zeker wat betreft Covid-19 gerelateerde psychische problemen (angsten, eenzaamheid, suïcidale ideatie, burn-out, symptomen ten gevolge van ontslag/faillissement, depressieve klachten,...).

Psychotherapeuten werken binnen het werkveld reeds in een (zowel intern als extern) collegiaal verband samen met psychodiagnostici zoals psychologen, orthopedagogen en artsen en bundelen zo hun krachten in het belang van de patiënten.

Ons land beschikt absoluut over voldoende, degelijk opgeleide, professionals die de geestelijke gezondheidszorg, zelfs in tijden van crisis, kunnen dragen.

Veel van onze cliënten kunnen reeds aanspraak maken op een (beperkte, vaak symbolische) financiële ondersteuning vanuit de aanvullende verzekeringen van de mutualiteiten. Ook hier zou, gezien de grote verschillen van de bedragen (van 0 € over 90 € jaarlijks tot een eenmalige forfaitaire tegemoetkoming van 720 €) en de grote 'shopping' van cliënten over de verschillende zuil gebonden mutualiteiten, afstemming en allineatie op zijn plaats zijn. Dit om geestelijke gezondheidszorg voor iedereen toegankelijk te maken.

ABP - BVP

Association Belge de Psychothérapie asbl
Belgische Vereniging voor Psychotherapie vzw

De BVP kan zich volledig vinden in uw visie, minister Vandenbroucke, zoals u aangaf in de pers, dat het een top-prioriteit moet zijn van deze regering om verder te blijven investeren in geestelijke gezondheidszorg.

Tot dusver zijn de rol en de opdracht van artsen, klinisch psychologen en klinisch orthopedagogen omschreven, maar er zijn nog onduidelijkheden voor de Professionele Bachelors met een volwaardige psychotherapieopleiding, zoals voorgeschreven door de Europese Associatie voor Psychotherapie. Wij betreuren dit ten stelligste.

Waar we terdege in verschillen van visie is dat er niet enkel kan worden gesproken over de klinisch psycholoog/klinisch orthopedagoog/arts, maar dat tevens de Professionele Bachelors met een bijkomende 4 jarige opleiding in de psychotherapie in deze visie een plaats moeten kunnen krijgen.

In een akkoord over de begroting (ten tijde van uw voorganger Mevr. De Block) werd de grote groep van psychotherapeuten, hoofdzakelijk bestaande uit Professionele Bachelors (WUG en niet-WUG) buiten beschouwing gelaten.

De Belgische Vereniging voor Psychotherapie zag dit opnieuw als een vorm van discriminatie. Eerder sprak het Grondwettelijk Hof zich al uit, in het voordeel van de huidige professionele psychotherapeuten, die dagelijks patiënten bijstaan in hun psychisch welzijn.

De Belgische Vereniging voor Psychotherapie staat achter de doelstelling van de wet De Block, inclusief de werking en doelstellingen van de Federale Adviesraad, voor wat betreft de garantie op het recht van kwaliteit, zoals bepaald in de wet patiëntenrechten.

De Belgische Vereniging voor Psychotherapie vreest echter opnieuw, dat de Federale Adviesraad, in haar conclusies, geen rekening heeft gehouden met de huidige Professionele Bachelors psychotherapeuten, aangezien zij zelfs geen representant mochten afvaardigen om mee te zetelen in deze Raad. Ook de kandidatuur van de ABP-BVP werd geweigerd, omwille van, o.i., onterechte criteria.

De samenstelling en de werking van de Federale Raad voor Geestelijke Gezondheidszorg-beroepen lijkt ons immers problematisch. Deze wordt in hoofdzaak bevolkt door psychologen en docenten die beroepsmatig in verbinding staan met universiteiten. Belangenvermenging ligt hier op de loer. Verschillende betrokkenen, uit verschillende sectoren, kunnen zich niet vertegenwoordigd voelen bij het zien van de huidige samenstelling van de Adviesraad en haar werkgroepen. De geheimhouding van het adviserend werk en het totaal gebrek aan transparantie zorgt voor een groot wantrouwen en onveiligheid bij degenen die het beste van zichzelf geven op het werkveld.

Gezien de onzekerheden van wetgeving enerzijds en, de recente voorstellen tot uitvoeringsbesluiten van de Federale Adviesraad anderzijds, wordt de BVP veelvuldig aangesproken, door zowel individuele professionele psychotherapeuten, als beroepsverenigingen en professionele opleidingsinstanties. Ook wordt de BVP geconfronteerd met vraagstellingen van cliënten/patiënten, die op hun beurt, door het bos de bomen niet meer zien.

ABP - BVP

Association Belge de Psychothérapie asbl
Belgische Vereniging voor Psychotherapie vzw

Een greep uit de vragen/verzuchtingen die wij dagelijks binnenkrijgen en waar we moeilijk een eenduidig antwoord op kunnen geven:

- Kan de BVP de overheid alarmeren aangaande de huidige escalatie van de psychische problemen bij de Belgische bevolking en de financiële ontoegankelijkheid van de zorg voor onze patiënten?
- Zullen wij op 'officiële' wijze psychotherapeutische verrichtingen mogen stellen?
- Wat zal het werkterrein zijn van de Professionele Bachelor psychotherapeut?
- Wat zullen de psychotherapeutische verrichtingen zijn die zij nog zullen mogen uitvoeren?
- Komt een vooropleiding met een Professionele Bachelor nog in aanmerking?
- Wat en hoe moet worden aangetoond dat men in 2018 reeds actief was?
- Komen wij in aanmerking voor de terugbetalingen van de individuele ziekenfondsen in hun aanvullende verzekering?
- Komen wij ooit in aanmerking voor een terugbetaling van het RIZIV?
- Hoe zit het nu juist met de grijze zone van de overgangsmaatregelen?
- Welk verschil maken de *nieuwe* adviezen van de Federale Adviesraad?
- Wat betekent plots '*georganiseerd*' door een Hogeschool of Universiteit i.p.v. een '*associatie*' zoals vroeger werd vermeld?
- Wat zullen de opleidingsverschillen zijn binnen de verschillende gemeenschappen?
- Hoe zien de twee jaren (3200 u) 'gesuperviseerd klinische praktijkvoering' er uit?
- Wat is de inhoud en vorm van twee jaar gesuperviseerde klinische praktijk?
- Wat is de 'relatieve' waarde van een Postgraduaat?
- Wat is de rol van de EAP (*European Association for Psychotherapy*) en hoe vordert haar EU-lobby in de EU-commissies en het EU-parlement?
- Wat is de 'relatieve' waarde van het ECP (*European Certificate Psychotherapy*) en de opleidingsinstanties die over het statuut van EAPTI (*European Accredited Psychotherapy Training Institute*) beschikken en dit ook i.f.v. terugbetalingen van de ziekenfondsen (cfr. recent het O.Z.)?
- Wat is de 'relatieve' waarde van een diploma/certificaat/attest van je eigen academie?
- Wat zal er gebeuren met de huidige betitelingen psychotherapeut / (life)coach / counselor / consultant?
- Wat betekent en hoe interpreteren we '*niet-autonoom*', '*onder supervisie*' en '*multidisciplinair*'?
- Wordt er rekening gehouden met het feit dat een supervisie door een autonoom beoefenaar kan resulteren in een onbedoelde hiërarchische verhouding tussen beiden? Dit zou een complicatie kunnen zijn die opnieuw een oneerlijke concurrentie met zich meebrengt of zelfs schijnzelfstandigheid.
- Wat is het verschil tussen de beroepen in de geestelijke gezondheidszorg en de nog op te richten categorie: '*ondersteunende beroepen*', welke mandaten gelden voor wie?
- Wat met een mogelijks (verplicht) accreditatiesysteem voor actieve psychotherapeuten, levenslang leren, professionele inter- en supervisie?
- Zal er NACEBEL-code worden gecreëerd voor psychotherapeuten?
- Zullen er wijzigingen komen aangaande de huidige BTW vrijstellingen?
- Zal sectorcommissie 13 van de FOD-Economie (medische en paramedische beroepen) worden betrokken in de verdere uitvoering van de wetgeving?
- ...

Association Belge de Psychothérapie asbl
Belgische Vereniging voor Psychotherapie vzw

Besluit

Het is onweerlegbaar dat we in een tijdsperiode leven waar ons psychisch welzijn enorm op de proef wordt gesteld. De cijfers spreken voor zich dat er NU aanpassingen nodig zijn om meer mensen toegang te geven tot kwalitatieve en betaalbare psychotherapeutische zorgen. Deze crisis benadrukt nog maar eens het belang van geestelijke gezondheidszorg maar jammer genoeg ook onduidelijkheid die er heerst in ons land aangaande deze materie.

Wij zijn van mening dat ECP houders, ook Professionele Bachelors met een volwaardige psychotherapie opleiding, voldoende kwalitatief zijn opgeleid om autonoom ingezet te worden binnen het werkveld. De BVP en de EAP voorzien reeds in permanent toezicht op de ECP houders middels controle van hun CPD (Continuous Professional Development), hun inter- en supervisies en middels het beheer van een volwaardige klachtenprocedure.

Graag hadden wij, geachte minister van Volksgezondheid, duidelijkheid kunnen bieden aan onze leden en hun patiënten.

Daarom zullen we graag de mogelijkheid krijgen om met u en uw kabinetmedewerkers, in een overleg, verder te berichten aangaande de visie van de BVP en haar concrete voorstellen om zo op korte termijn meer mensen de gepaste zorg te kunnen aanbieden.

De Raad van Bestuur van de ABP-BVP vzw kijkt dan ook een uitnodiging tegemoet.

Met hoogachting,

Johan Samson
voorzitter ABP-BVP

Veerle Claes
Philippe Vrancken
Philippe Boucharessas